

خانم علوم

آشنایی با مهندس طاهره رستگار، پژوهشگر و مؤلف کتاب‌های درسی

اسفندیار معتمدی

عبارت‌اند از: دریافت جایزه «صری مک‌کاردی» از شورای بین‌المللی علوم ابتدایی وابسته به شورای معلمان علوم تجربی آمریکا در سال ۱۳۸۴، و دریافت عنوان «قلم ماندگار» از وزارت آموزش و پرورش در سال ۱۳۸۲.

خانم مهندس رستگار با تمام وجود یک معلم است و به معلمی خود افتخار می‌کند. او می‌گوید: باور دارم که کودکان این مرز و بوم ظرفیت شگرفی در رشد و بالندگی دارند و اگر شرایط را برایشان آماده سازیم، موفقیت‌های بزرگی را برای ایرانیان رقم خواهند زد. خداوند را به‌خاطر فرصتی که برای خدمت به کودکان این مرز و بوم به من داده است سپاس گزارم.

نمونه تألیفات و ترجمه‌ها

خانم رستگار در پروژه ملی آموزش علوم در دوره ابتدایی در نوشتن پنج جلد کتاب درسی و پنج جلد کتاب راهنمای معلم با اعضای گروه همکاری داشت. علاوه بر آن، به تألیف و ترجمه کتاب‌هایی هم دست‌زده است؛ از جمله:

۱. آزمایش لذت‌بخش فیزیک، تألیف جانیس برت وان کلیو. ترجمه طاهره رستگار و شاهده شهیدی. مدرسه برهان. ۲۶۴. ۱۳۸۰.
۲. آشنایی با یادگیری از طریق همیاری، تألیف سوزان الیس و سوزان ویلن. ترجمه طاهره رستگار. نشر نی. ۱۳۸۲.
۳. کتاب کار علوم تجربی سوم دبستان. تألیف: طاهره رستگار، سیمین‌دخت روحی و عزت‌السادات حقیقی. سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی درسی، انتشارات مدرسه. ۱۳۸۲.
۴. ارزشیابی در خدمت آموزش؛ رویکردی نو در سنجش و ارزشیابی با تأکید بر سنجش مستمر و پویا و بازخورد مؤثر در فرایند آموزش. تألیف طاهره رستگار. مؤسسه فرهنگی منادی تربیت. ۱۳۸۲.
۵. مجموعه سؤال‌های امتحانی علوم تجربی سوم دبستان، مجموعه پرسش‌های ارزشیابی براساس هدف‌های جدید آموزش علوم. تألیف طاهره رستگار و منیره منصوری، سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی درسی، انتشارات مدرسه. ۱۳۸۳.
۶. راهنمای معلم در ارزشیابی علوم تجربی چهارم دبستان. انتشارات مدرسه. ۱۳۸۲.

با اجرای این پروژه، اصطلاحات جدیدی مانند هدف‌های دانشی، توانشی و نگرشی، ارزشیابی مستمر و ارزشیابی پایانی، در آموزش علوم کشور وارد شد و بر یاد گرفتن دانش‌آموز از راه مشاهده مستقیم طبیعت و فعالیت گروهی و روش علمی تأکید فراوان به‌عمل آمد. مؤلفان کتاب‌های درسی این پروژه آموزش معلمان را خود برعهده گرفتند و با حضور در دوره‌های آموزش معلمان و حتی کلاس‌های درسی دانش‌آموزان به دورترین نقاط کشور سفر کردند. کوشش بر آن بود که کلاس درس به محیطی پرنشاط و فعال تبدیل شود و دانش‌آموزان جست‌وجوگر و پرسشگر و پژوهنده باشند. خانم مهندس رستگار برای آن که مسئولیت خود را به بهترین وجه انجام دهد، برنامه‌های آموزش علوم سایر کشور را مطالعه کرد و دوره‌های متعدد کار آموزشی زیر را گذراند:

۱. روش‌های تولید کتاب‌های آموزش علوم تجربی (ژاپن، ۱۳۶۹)؛
 ۲. کارگاه منطقه‌ای آموزش علوم ابتدایی دفتر منطقه‌ای یونسکو، تهران، ۱۳۷۳؛
 ۳. آموزش مهارت‌های یادگیری (ایران، یونسکو، ۱۳۷۴)؛
 ۴. کارگاه منطقه‌ای آموزش مهارت‌ها در فرایند آموزش علوم ابتدایی (۱۳۷۵)؛
 ۵. کارگاه آموزش شیوه‌های سنجش علوم تجربی (۱۳۷۷)؛
 ۶. انرژی‌های نو، بیوگاز (چین، ۱۳۷۷)؛
- خانم رستگار پس از گذراندن هر دوره در خارج از کشور، در ایران کارگاه‌هایی را برای کارشناسان دیگر و معلمان برگزار می‌کرد و عملاً نتیجه دوره آموزش را به کلاس درس می‌برد و درباره آن کتاب و مقاله می‌نوشت. بعضی از گزارش‌های ایشان در مورد آموزش علوم در ایران، مورد توجه پژوهشگران تعلیم و تربیت در سطح بین‌المللی قرار گرفته و سبب شده ایشان برای کنفرانس‌هایی در کشورهای دیگر دعوت شود و افتخاراتی کسب کند؛ از آن جمله‌اند: همایش بین‌المللی آموزش علوم و دنیای در حال تغییر، ۱۰-۸ مردادماه ۱۳۷۱، کشور سریلانکا و سمینار بین‌المللی منطقه‌ای معلمان علوم تجربی، انگلستان، دانشگاه لیدز.
- دو نمونه از افتخاراتی هم که او به‌دست آورده است،

مسئله آموزش و پرورش و تغییر و تکامل برنامه‌ها و کتاب‌های درسی و ارزشیابی و تربیت و نگهداری معلم همواره مورد توجه کارشناسان و مسئولان اداره امور کشور بوده و هست. بسیاری افراد در این راه تلاش‌های فراوان کرده و می‌کنند. بعضی حاصل تلاششان را می‌بینند و بیشتر تشویق می‌شوند و بر کوشش خود می‌افزایند و بعضی دیگر هم وقتی سنگینی کار و مسئولیت را احساس کردند، صحنه را خالی می‌کنند و به کار دیگری می‌پردازند تا زودتر به هدف‌های خود برسند.

خانم طاهره رستگار یکی از همان افراد دسته اول است که با امید اثربخشی به کار آموزش پرداخت و از زمانی که احساس کرد کارش مؤثر است و می‌تواند در به شوق آوردن معلمان و آموزش مهارت‌های معلمی به آنان موفق باشد، به تلاش بیشتر پرداخت و یکباره خود را وقف کار آموزش کرد و در دبیرستان، مرکز تربیت معلم، و دانشگاه و سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی، به تدریس و مدیریت و تحقیق و برنامه‌ریزی- با همه احساس و توان- پرداخت.

مهندس رستگار با تحصیل جدی و منظم در دبستان، دبیرستان و دانشگاه، دانش و مهارت‌های لازم را کسب کرد. او فوق‌لیسانس مهندسی شیمی را در سال ۱۳۵۲ از دانشگاه شیراز و فوق‌لیسانس مهندسی مکانیک را در ۱۳۵۸ از همان دانشگاه گرفت و به استخدام آموزش و پرورش درآمد و مسئولیت سرپرستی و مدیریت مرکز تربیت معلم شیراز را پذیرفت. از سال ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۸ به تدریس ریاضی در مدارس مشغول بود، تا آنکه در این سال عضو گروه مؤلفان کتاب‌های علوم تجربی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی شد. این گروه جمعی از کارشناسان دفتر تألیف و برنامه‌ریزی بودند که هدف اصلی آن‌ها تغییر اساسی در روش تدریس علوم تجربی بود. آن‌ها با علاقه و همبستگی بی‌مانندی به کار بزرگی دست زدند و توانستند با مطالعه دقیق و همه‌جانبه برنامه‌ها و روش‌ها و شرکت در دوره‌های آموزشی داخل و خارج کشور و دعوت از کارشناسان بلندیایه یونسکو، پروژه ملی آموزش علوم در کشور طراحی، برنامه‌ریزی و اجرا کنند. برنامه این گروه از سال ۱۳۷۲ با تهیه کتاب دانش آموز، کتاب معلم و کتاب کار از کلاس اول دبستان آغاز شد و سال به سال ادامه یافت تا آنکه دوره راهنمایی را دربرگرفت.